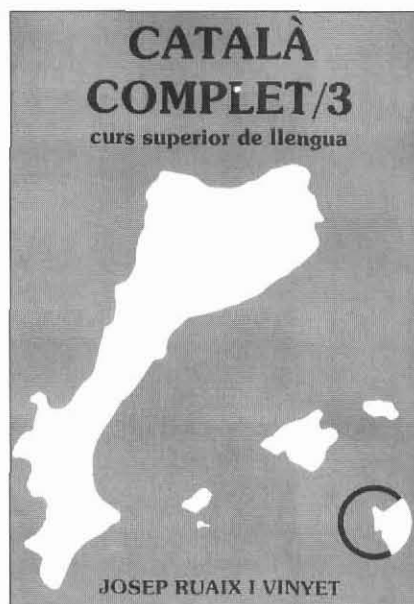

Una gramàtica superior que demana justícia

per Màriam Serrà

RUAIX I VINYET, Josep
Català complet/3:
 curs superior de llengua
 Moià, 1998

D'un quant temps ençà tenim acostumats els lectors de LLENGUA NACIONAL a presentar ara sí ara també el que podríem anomenar «cicle Ruai», és a dir, les novetats del gramàtic moianès que alguns qualifiquen d'incansable, d'altres de formigueta i més d'un de burxeta incòmode de la llengua.

L'esmentat cicle l'encetàrem amb l'obra que en el seu moment ja consideràvem un gran encert i que avui, després d'haver-lo mig atrotinat per l'ús i recollint opinions d'altres companys d'ofici o d'alumnes de català, no dubtem a recomanar novament a tothom, tant si és a les beceroles de la llengua com si ja en sap un niu: el *Diccionari auxiliar*.

Després seguiren les actualitzacions dels populars manuals *El català/1,2,3* els quals, un cop reelaborats i amb el llibre *Català fàcil* com a base, formen la nova sèrie, desglossada en *Català progressiu/1,2* i *Català complet/1,2,3*, l'últim volum del qual ens toca —de molt bon grat— de comentar avui.

Ara bé, la cosa no acaba aquí, perquè, si teniu la sana dèria de llegir pròlegs, prolegòmens, introduccions i tot aquest seguit de tresors i desllorigadors que ens ofereix qualsevol llibre, veureu que, en els apartats «Presentació» (p. 5) i «Esbós de la nova sèrie» (p. 7) del *Català complet/3*, l'autor no ens vol deixar pas a mitges pel que fa a la feina ben feta i acabada, car ja «amenaça» —ho diem amb gran goig i afecte— amb la immediata edició d'un curs per a especialistes, el *Català aprofundit*.

Deixem de banda els preàmbuls i anem al gra.

El *Català complet/3* correspon a un curs superior de llengua (nivell D de la Junta Permanent Català, per entendre'ns) i substitueix *El català/3* (el «llibre marró»). Les lliçons (abans «temes») de la nova gramàtica són les mateixes que les que contenia l'antiga, però ampliadades, actualitzades i reelaborades, és clar, i l'antologia literària que Ruai afegeix en el volum s'inicia amb Joan Rois de Corella (s. XV) i finalitza amb textos del romancer i cançons populars de la Decadència (ss. XVII-XVIII especialment).

Quant a l'interès del contingut, per a aquells que, per pura comoditat i de manera taxativa i poc reflexionada, han seguit a ulls clucs la proposta de supressió del guionet sense parar-se a pensar quines serien les conseqüències de tal decisió (malauradament, la majoria de la premsa i de les institucions), com també per als quatre (o potser més) ximplers que encara en reivindiquem l'ús amb l'esperança que, després de la maror, tot retornarà a la calma i al bon criteri lingüístic que no dubtem que tenen els professionals de tots aquests estaments, les lliçons 13, 14 i 15, dedicades a prefixos, radicals greco-latins i composició de mots, representen la peça clau del manual en qüestió. Concretament la lliçó 15 té una estructura nova i és molt aclaridora, filològicament, pel que fa a la defensa de mantenir el guionet. Així, hi trobem la distinció entre compostos sintètics o subordinats (que no requerei-

xen el polèmic signe, llevat d'algunes excepcions) i els compostos coordinats (que el reclamen a crits); entre els compostos refosos (que funcionen com a sintètics) i els compostos paratètics i els parasintètics (escrits, bona part, amb guionet). No us espanteu per tota aquesta nomenclatura: llegint la lliçó, l'explicació és claríssima.

Les lliçons 20 i 21 comprenen nous barbarismes, molt més detallats que abans, que no figuren en notes a peu de pàgina, sinó dins el text. I la veritat és que ens sap greu que tota aquesta part ocupi més pàgines que les que tenia el llibre anterior, perquè això demostra que la nostra llengua, lluny d'haver-se recuperat plenament en els darrers anys, és víctima d'una relaxació gradual de la qual potser no som prou conscients, endropits com estem en la còmoda i blana butaca que hem batejat amb el nom de «normalització lingüística».

També volem fer esment de la darra lliçó, la 25, que conté una llista de modismes comparatius, molt més extensa que l'antiga, que ens ajudarà a enriquir el llenguatge.

A destacar que els exercicis corresponents han estat actualitzats.

Mai no mentim ni exagerem en aconsellar obres de Ruai per a l'estudi o l'aprofundiment de la llengua, ni accedim tampoc a fer aquestes recensions per quedar bé amb l'autor o amb la redacció de la revista —encara tenim la sort o el mal cap de saber negar-nos a fer coses amb les quals no combreguem—, però sempre hi ha volums que recomanem especialment per la seva utilitat, i aquest n'és un. A més, sempre hem pensat que l'antiga gramàtica *El català/3* era un llibre imprescindible de consulta per als qui ja creïem que havíem assolit un nivell superior de la llengua (professors, correctors, traductors, escriptors...) i que, en canvi, no havia tingut tanta sort com els seus germans petits, els volums de coneixements de grau inferior.

Avui, aprofitant aquest espai periòdic que ens ofereix LLENGUA NACIONAL, volem insistir de nou en el nostre convenciment i reclamem per al *Català complet/3* la justícia que mereix.

Si els lectors ens fan confiança, de ben segur que compartiran la nostra opinió. ♦